

گزارشی از اجلاس پنجم کمیسیون پیشگیری از وقوع جرم و عدالت کیفری سازمان ملل متحد وین - اطریش (۳۱-۲۱ ماه می ۱۹۹۶)

اشاره: با توجه به عضویت جمهوری اسلامی ایران در کمیسیون پیشگیری از وقوع جرم و عدالت کیفری سازمان ملل متحد از بدو تأسیس تاکنون و برپایی پنجمین اجلاس کمیسیون مزبور از تاریخ ۲۱ تا ۳۱ ماه می ۱۹۹۶ (اول تا دهم خرداد ماه ۱۳۷۵)، حسب موافقت ریاست معظم قوه قضائیه حضرت آیت‌الله عینی و دستور دادستان محترم کل کشور حضرت آیت‌الله مکارم شیرازی، هیئتی به نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در این اجلاس شرکت نمود. گزارش حاضر به بررسی اجمالی دستور کار و قطعنامه‌های مصوب این کمیسیون می‌پردازد.

سوابق کمیسیون پیشگیری از وقوع جرم و عدالت کیفری

کمیسیون در سال ۱۹۹۲ با توجه به مصوبه شورای اقتصادی - اجتماعی سازمان ملل متحد (اکوسوک) تأسیس و جایگزین «کمیته کنترل و پیشگیری از وقوع جرم» گردید. این کمیسیون در حال حاضر مرکب از چهل کشور عضو است که هر سه سال توسط اکوسوک انتخاب می‌شوند. جمهوری اسلامی ایران از سال ۱۹۹۲، یعنی از بدو تأسیس کمیسیون تا به امروز، به عضویت کمیسیون انتخاب شده است. این عضویت تا سال ۱۹۹۷ میلادی برقرار است و ادامه آن منوط به رأی اکوسوک خواهد بود.

کمیسیون ارگان سیاستگذار سازمان ملل متحد در خصوص پیشگیری از وقوع جرم و عدالت

کیفری است و عهده‌دار ارائه رهنمودهای لازم در این خصوص و همچنین بازنگری و توسعه «برنامه سازمان ملل متحد در خصوص پیشگیری از وقوع جرم»، جلب حمایت کشورهای عضو، همکاری و هماهنگی در زمینه اقدامات بین منطقه‌ای و منطقه‌ای مؤسسات فعال در امر پیشگیری از وقوع جرم می‌باشد.

جرایم سازمان یافته فراملی

به‌رغم آنکه تاکنون در مجامع و نشست‌های مختلف سازمان ملل متحد جرایم سازمان یافته و نیز بعد فراملی آن مورد بحث و گفت‌وگو قرار گرفته است، لکن هنوز در مورد مصادیق آن توافق کاملی وجود ندارد و به ذکر مثال اکتفا می‌شود، مثلاً جرایم و فعالیت‌های باندهای جنایتکار مافیایی یا تطهیر عواید حاصل از ارتکاب جرایم و غیره. به هر حال، درباره این نکته توافق وجود دارد که چنین جرایمی مرتبط با شبکه‌های مالی زیرزمینی‌ای است که در آمد خالص آنان سالانه بالغ بر میلیاردها دلار می‌شود.

در جلسات اخیر مجامع بین‌المللی، بسیاری از دولتها خطرات بروز اشکال جدید جرایم سازمان یافته را که اغلب ناشی از تحولات سریع سیاسی، اقتصادی و تکنولوژیک دهه ۱۹۹۰ می‌باشند خاطر نشان ساخته‌اند. باندهای جنایتکار به‌طور روزافزون از کم شدن نظارت‌های مرزی و گرایش کشورها به طرف بازار آزاد در جهت توسعه فعالیت‌های خویش در زمینه‌های مختلفی چون سرقت اتومبیل، خرید و فروش غیرقانونی مواد هسته‌ای، قاچاق مهاجران، مواد مخدر و اسلحه، خرید و فروش اعضای بدن انسان، جرایم زیست‌محیطی و تطهیر پول بهره‌جسته‌اند.

کمیسیون تا به حال در جهت جلب توجه کشورها به هماهنگی ساختن اقدامات آنها برای مقابله با این جرایم تلاش‌های بسیاری انجام داده است. در این زمینه، علاوه بر تصویب قطعنامه‌های متعدد، می‌توان از برگزاری اجلاس کورمایور (ایتالیا، ۲۰-۱۸ ژوئن ۱۹۹۴) در خصوص تطهیر پول، کنفرانس جهانی وزرا در خصوص جرایم فراملی سازمان یافته (ناپل ایتالیا، ۲۳-۲۱ نوامبر ۱۹۹۴) که نتیجه کار آن صدور یک اعلامیه سیاسی و طرح اقدام جهانی ناپل (E/CN.15/1996/2) بود نام برد.

در خصوص جرایم فراملی سازمان یافته گزارش‌های ذیل از سوی دبیرکل تقدیم پنجمین اجلاس کمیسیون شد:

۱. گزارش شماره E/CN.15/1996/2 در خصوص اجرای اعلامیه سیاسی و طرح اقدام جهانی ناپل. این اعلامیه ضمن خاطر نشان کردن خطرات جرایم فراملی و اینکه چنانچه در برابر آن مقاومت نشود، ثبات سیاسی، صلح جهانی، توسعه و در نهایت، دموکراسی به خطر خواهد افتاد، خواستار آن شده است تا دولتها نسبت به جمع آوری اطلاعات، تجزیه و تحلیل آنها، اتخاذ تدابیر ضد فساد اداری، تأسیس واحدهای تحقیقاتی ویژه و از بین بردن خلاءهای قانونی ای که جنایتکاران از آن استفاده می کنند اقدام نمایند.

گزارش دبیرکل مشتمل بر نقطه نظرهای ۲۰ کشور در خصوص ساختار و دینامیزم مبارزه با جرائم سازمان یافته در کشور آنها و نیز راههای احتمالی مبارزه جهانی با این پدیده می باشد که از آن جمله می توان لزوم غلبه بر مشکلاتی که در کشورهای در حال توسعه یا در حال گذر در زمینه جمع آوری، پردازش و تحلیل اطلاعات در خصوص اقدامات مجرمانه سازمان یافته فراملی وجود دارد و نیز لزوم تأسیس یک مرکز اطلاعاتی را یادآور شد.

همچنین در این زمینه، گزارش شماره E/CN.15/1996/2/Add.1 نیز که نتیجه اجلاس منطقه ای وزرای کشورهای آمریکای لاتین و دریای کارائیب (۳۰-۲۷ نوامبر ۱۹۹۵) است تقدیم اجلاس پنجم شد.

۲. گزارش شماره E/CN.15/1996/4 در برگیرنده اقدامات مختلفی است که به منظور «مبارزه با قاچاق مهاجران غیرقانونی» از سوی پاره ای کشورهای اتخاذ گردیده و از این جرم به عنوان «یک فعالیت جنایی جهانی بسیار سازمان یافته» نام برده شده است.

۳. گزارش شماره E/CN.15/1996/3 در خصوص «کنترل عواید ناشی از جرم» که مشتمل بر نظریات ۲۵ کشور است و مسائل مختلفی از قبیل اصلاح قوانین، تجارت آزاد، مرزهای باز، خلاءهای حقوقی، فساد اداری روزافزون، رازداری بانکی، دسترسی مستقیم به سیستم های بانکی و غیربانکی و اقداماتی را که سازمانهای جنایتکار در شکل و نحوه کار خود برای پنهان ساختن و انتقال عواید سرشار ناشی از جرم انجام می دهند مورد بحث و تجزیه و تحلیل قرار می دهد.

۴. در گزارش شماره E/CN.15/1996/5 در خصوص مبارزه با فساد اداری آمده است که تمامی جوامع، صرف نظر از میزان توسعه آنها، در قبال فساد اداری آسیب پذیر هستند و در جهان حاضر که کشورها به طور فزاینده ای به یکدیگر مرتبط و وابسته هستند نتایج مضر و درازمدت فساد اداری می تواند برای تمامی کشورها زیانبار و غیرقابل جبران باشد. لکن

مشکلاتی چون تعارض منافع، امتناع از گزارش سوءاستفاده‌های به عمل آمده، نفوذ و دخالت احزاب سیاسی، که گاهی قویتر از دستگاه قضایی هستند، موانع عمده بر سر راه این مبارزه هستند.

۵. گزارش شماره E/CN.15/1996/6 در خصوص استرداد مجرمین به بررسی مشکلات جاری در زمینه استرداد مجرمین از جمله وجود خلاءهای قانونی، تفاوت سیستم‌های حقوقی، وجود پاره‌ای کشورهای که محل امن برای مجرمین تلقی می‌شوند و ... می‌پردازد و در ادامه به پیشرفتهای حاصله در سالهای اخیر به خصوص با توجه به کنوانسیون ۱۹۸۸ سازمان ملل برای مبارزه با مواد مخدر و مواد روانگردان اشاره می‌نماید.

۶. گزارش شماره E/CN.15/1996/7 پیرامون جرایم تروریستی حاوی خلاصه پاسنهای واصله از ۲۴ کشور است و مروری گذرا بر اقدامات اخیر بین‌المللی علیه جرایم تروریستی دارد. در این گزارش خاطر نشان شده که ارتباطات بین اقدامات تروریستی و جرایم سازمان یافته بیشتر محیطی است تا نهادی؛ معاهدات و اسناد موجود در سطح بین‌المللی برای همکاری بین‌المللی به منظور مقابله با هر دو نوع جرم مذکور با توجه به تحرک تروریستها و اعضای گروههای جنایتکار سازمان یافته کافی به نظر نمی‌رسد.

نقش حقوق جزا در حمایت از محیط زیست

در مورد اینکه چه نوع ضمانت اجرای جزایی در سطح بین‌المللی در خصوص جرایم زیست محیطی بایستی اعمال شود و اینکه چگونه این اقدامات هماهنگ شود کمتر توافق وجود دارد؛ لکن تقریباً اتفاق نظر وجود دارد که خسارات زیست محیطی صرفاً یک مسئله سیاسی یا حقوقی نیست و باید برای خسارات عمدی وارده به منابع طبیعی یا غفلت شدیدی که منجر به چنین ضایعاتی می‌شود مجازاتی اعمال کرد. این موضوع در کنگره نهم پیشگیری از وقوع جرم و اصلاح مجرمین نیز بررسی شد و در این خصوص پیشنهادهایی از جمله فرض مسئولیت کیفری برای اشخاص حقوقی، ایجاد یک نهاد تحقیقاتی - تعقیبی و شناخت حقوق و مسئولیتهای شهروندان در مورد محیط زیست در گزارش شماره E/CN.15/1996/8 ارائه شد.

سیاستهای شهری و پیشگیری از وقوع جرم

در حال حاضر توجه جهان بیشتر معطوف به خطراتی است که امنیت و سلامت افراد،

خانواده‌ها و گروه‌های اقلیت را تهدید می‌کند. این امر که به‌طور عمده به‌صورت یک پدیده شهری خودنمایی می‌کند نگرانی سازمان ملل متحد را برانگیخته است. این موضوع در مجامع مختلف بین‌المللی و از جمله کنگره نهم مطرح شد و تعدادی از کشورها نگرانی خود را از بروز جرائم خشونت‌بار در کنار پدیده نژادپرستی و بیگانه‌ستیزی، که با توجه به روند مهاجرت تشدید شده است، ابراز کردند و از کمیسیون خواسته شد تا اثرات احتمالی جریان مهاجرت در جرائم شهری را بررسی نماید. همچنین از کشورها نیز درخواست شد تا با توجه به خطری که مهاجران را به‌عنوان قربانیان و مرتکبان جرم تهدید می‌کند و به‌منظور پیشگیری از وقوع جرم در مناطق شهری استراتژی‌های لازم را اتخاذ کنند. اکوسوک نیز در سال گذشته ضمن ارائه رهنمودهایی از کمیسیون خواست تا راه‌های عملی مقابله با این پدیده را بررسی و ارائه کند.

درخصوص مشکل «کودکان به‌عنوان قربانیان و نیز مرتکبان جرم»، «قاچاق کودکان»، «توریسم جنسی»، «فحشای کودکان» و همچنین راه‌حلهای ممکن برای اعمال معیارهای بین‌المللی به‌منظور بهبود عدالت کیفری کودکان و اقدامات دولتها و سازمانهای غیردولتی دبیرکل گزارش شماره E/CN.15/1996/10 را تقدیم اجلاس نمود که در آن خاطر نشان شده که برای مقابله با قاچاق کودکان و بزرگسالان اطلاعات بیشتری مورد نیاز است؛ از قبیل تعداد تقریبی بچه‌های قربانی و شناخت طرقی که برای این امر به‌کار گرفته می‌شود از جمله فروش کودکان به‌منظور فرزندخواندگی، استثمار یا سایر انواع بهره‌کشی کاری، فحشاء یا پورنوگرافی یا به‌عنوان اعطاء کننده اعضای بدن یا استخدام در نیروهای مسلح. بنابراین، بایستی کمیسیون انجام یک تحقیق جهانی درخصوص قاچاق کودکان با هدف تسهیل، توسعه و اتخاذ استراتژی‌های مقابله‌ای را عهده‌دار شود و همچنین امکان تأسیس مرکزی برای ثبت و ضبط مشخصات کودکان ناپدیدشده و تسهیل ردیابی این موارد را بررسی نماید. از سوی دیگر، از کشورهای مربوطه خواسته شد که در مورد مبادله اطلاعات و برنامه‌های مربوط به پرسنل نیروی انتظامی که مسئول مبارزه با قاچاق فراملی کودکان هستند اقدامات لازم را انجام دهند.

خشونت علیه زنان

در زمینه خشونت علیه زنان دو گزارش از سوی دبیرکل تقدیم اجلاس شد: گزارش E/CN.15/1996/11 در برگیرنده نقطه‌نظرهای کشورهای کشورها درباره «پیش‌نویس طرح اقدام برای الغای

خشونت علیه زنان» و گزارش E/CN.15/1996/12 در برگیرنده اقدامات معمول از سوی «قسمت پیشگیری از وقوع جرم سازمان ملل» و مؤسسات وابسته از جمله خدمات آموزشی و مشاوره‌ای ارائه شده در قالب پیشگیری از وقوع جرم و عدالت کیفری است.

فانونمند ساختن نگهداری و استفاده از اسلحه گرم

تجارت سلاحهای کوچک شخصی در جامعه به لحاظ کمبود، نقصان یا نبود مدارک مالکیت، دست‌به‌دست شدن مکرر آن بین افراد، قاچاق سرحدی یا سرقت اسلحه از نیروهای انتظامی و دفاعی در حال توسعه و گسترش است. پطروس غالی، دبیرکل وقت سازمان ملل متحد، در گزارش سال ۱۹۹۵ خود به مجمع عمومی «جهان را مالا مال از اسلحه برای مقاصد مجرمانه یا دفاع از خود به خاطر ترس از جرایم خشونت‌بار» خواند.

در دسامبر سال ۱۹۹۵ تحقیقی فراگیر و همه‌جانبه از سوی «قسمت پیشگیری از وقوع جرم» شروع و متعاقب آن یک تیم متخصص بین‌المللی در امر اسلحه گرم و پیشگیری از وقوع جرم تشکیل شد. هدف از این تحقیق جمع‌آوری اطلاعات روشن و عملی در خصوص مالکیت اسلحه گرم توسط افراد غیرنظامی، رابطه بین اسلحه گرم و جرم، وضعیت مقررات در حال اجرا در کشورهای منتخب است. نتیجه این تحقیق می‌تواند در توسعه استراتژیهای لازم به کمیسیون کمک نماید. گزارش شماره E/CN.15/1996/14 دبیرکل شامل رهنمودهایی برای مراجع ملی در زمینه جمع‌آوری اطلاعات ملی لازم به منظور ارائه به اجلاس ششم است.

تقویت واکنش بین‌المللی در قبال جرم

جهانی‌شدن انواع مختلف جرم از جمله جرائم سازمان‌یافته مستلزم همکاریهای دو یا چندجانبه کشورها در زمینه‌های مختلف از قبیل جمع‌آوری دلایل و مدارک و استرداد مجرمین است. توسعه جرائم، توان نیروهای انتظامی را که به نحو لازم نیز برای مقابله و کنترل جرم تجهیز شده‌اند در تعداد زیادی از کشورها مضمحل ساخته است.

با توجه به تلاشهای سازمان ملل متحد در جهت وضع استانداردهای قابل قبول، از کشورها خواسته شده است تا اسناد بین‌المللی و معیارهای توافق‌شده را اجرا کنند، قوانین خود را هماهنگ نمایند و استراتژی خویش برای حل مشکلات مشترک و مبادله اطلاعات مربوطه را با

هدف تأسیس یک بانک اطلاعات بین‌المللی توسعه دهند. به منظور کمک به این روند، کمیسیون از اکوسوک درخواست کرده است که به دنبال راه‌حلهای عملی برای تقویت برنامه پیشگیری از وقوع جرم ملل متحد باشد تا بتوان به نیازهای خاص دولتها در زمینه‌های کمکهای آموزشی و غیره پاسخ داد.

اصلاح سیستم پلیس، دادگاه و زندان

طی سالهای متمادی، تلاش سازمان ملل متحد در جهت ایجاد استانداردها، معیارها، معاهدات نمونه و ارائه رهنمودها برای مسائل مختلفی از قبیل نحوه برخورد با زندانیان و اصلاح آنان، نحوه عمل مقامات نیروهای انتظامی، توسل به زور و اسلحه گرم توسط پلیس، حقوق قربانیان جرم، استقلال قوه قضائیه، کادر عدالت کیفری کودکان و غیره بوده است. طبق گزارش دبیرکل به شماره E/CN.15/1996/16 این اسناد مبنای ارزیابی دولتها در مورد نیازهای سیستم قضائی و اجرایی آنان و مشارکت در ایجاد تلقی «حاکمیت بین‌المللی قانون» قرار می‌گیرند. این اسناد عصاره و ماحصل کار گروههای تخصصی برای توصیه به کشورها هستند و بدین لحاظ می‌توان از آنها به عنوان نقطه شروع برای توسعه سیاستهای ملی بهره‌برداری کرد. در زمینه اقدامات اخیر «برنامه پیشگیری» برای بهبود استفاده و اعمال استانداردها و معیارهای موجود در زمینه پیشگیری و کنترل جرم پنج گزارش به شماره‌های E/CN.15/1996/16 و Add.1-4 از سوی دبیرکل و همچنین توصیه‌های گروه کارشناسی درخصوص «قربانیان جرم و سوءاستفاده از قدرت» (E/CN.15/1996/16/Add.5) که در دسامبر سال گذشته در وین برگزار شده است به کمیسیون تقدیم شد.

گروه کارشناسی مزبور توصیه کرده است که برای تهیه یک دستنامه جهت اجرای «اعلامیه اصول اساسی عدالت برای قربانیان جرم و سوءاستفاده از قدرت» که در سال ۱۹۸۵ به وسیله کنفرانس هفتم پیشگیری از وقوع جرم و اصلاح مجرمان تصویب شده است نیاز به کار بیشتری می‌باشد. این گروه همچنین پیش‌نویس یک «طرح اقدام» درخصوص قربانیان جرم و سوءاستفاده از قدرت را به کمیسیون تقدیم کرده است که متضمن پیشنهادهایی درخصوص کمک و معاضدت به «قربانیان مخفی» و نیز یک «پروژه هادی» برای دولتهاست و می‌تواند الگویی برای کشورها در ارائه خدمات به قربانیان جرم باشد.

پیش‌نویس پرسشنامه در خصوص اعمال استانداردها و معیارهای سازمان ملل متحد در عدالت کیفری کودکان (E/CN.5/1996/17) و گزارش دبیرکل در خصوص توسعه حداقل قواعد استاندارد برای عدالت کیفری (E/CN.15/1996/18) نیز به کمیسیون تقدیم شد.

همکاری و تعاون

دو گزارش از سوی دبیرکل درباره همکاری و تعاون به کمیسیون تقدیم شد. اولین گزارش (E/CN.15/1996/20) به بررسی موارد زیر می‌پردازد: نقش همکاری بین «برنامه پیشگیری» و سایر ارگانهای مربوطه به‌ویژه در زمینه ارائه کمکهای فنی عملی در زمینه پیشگیری و کنترل جرم با توجه به پروژه‌های اخیر انجام شده با همکاری برنامه کنترل بین‌المللی مواد مخدر سازمان ملل متحد،^۱ مرکز حقوق بشر، اقدامات انجام شده در مورد واحد عملیات حفظ صلح، برنامه توسعه سازمان ملل متحد^۲ و واحد حمایت از توسعه و خدمات مدیریتی.^۳

گزارش بعدی به شماره E/CN.15/1996/21 در بردارنده جزئیات کارها و پروژه‌های انجام شده توسط مؤسسات وابسته به برنامه پیشگیری از وقوع جرم سازمان ملل متحد می‌باشد. این مؤسسات و سازمانها عبارتند از: UNAFRI، UNICRI، UNAFRI، HEUNI، UNAFEI، موسسه پیشگیری از وقوع جرم و عدالت کیفری امریکای لاتین، مرکز تعلیمات و مطالعات امنیتی عرب در ریاض، موسسه جرم‌شناسی استرالیا در کانبرا، مرکز بین‌المللی اصلاح حقوق جزا و سیاست عدالت کیفری در وانکوور کانادا، موسسه بین‌المللی مطالعات عالی علوم جنایی سیراکوس ایتالیا، موسسه ملی عدالت وزارت دادگستری ایالات متحده آمریکا و موسسه حقوق بشر راثول والنبرگ دانشگاه لوند سوئد.

کنگره دهم پیشگیری از وقوع جرم و اصلاح محرمین

کنگره دهم در سال ۲۰۰۰ میلادی برگزار خواهد شد. با توجه به مشکلاتی که در خلال برگزاری کنگره نهم وجود داشت، کمیسیون از کشورها درخواست کرده است تا نقطه‌نظرهای خود را راجع به نحوه و چگونگی برگزاری کنگره دهم اعلام کنند. نظریات یازده کشور در این

زمینه در گزارش شماره E/CN.15/1996/15 دبیرکل منعکس شده است.

قطعنامه‌های مصوب اجلاس پنجم کمیسیون پیشگیری از وقوع جرم و عدالت کیفری

۱. قطعنامه A/CN.15/1996/L.2/Rev.2 پیشنهادی از سوی امریکا و ترکیه با عنوان «اعلامیه سازمان ملل

متحد پیرامون جرم و امنیت عمومی»: با توجه به مسائل مطروحه در این قطعنامه، قسمت اعظم از وقت گروه کاری مربوطه به بحث درباره آن گذشت و حتی مشاوره‌های غیررسمی جهت جرح و تعدیل آن و رسیدن به متنی که مورد توافق تمامی کشورها باشد تا ساعت یک بامداد و پس از تعطیل گروه کاری به طول انجامید. سرانجام، این تلاشها منجر به آن شد که تمامی بندهای مقدماتی قطعنامه حذف و بندهای اجرایی آن نیز اصلاح و تعدیل شود. در تمامی این مباحثات، هیئت نمایندگی جمهوری اسلامی ایران حضوری بسیار فعال و کارآمد داشت و با همکاری سوریه و برخی از کشورهای در حال توسعه موفق به اصلاح بندهای مربوط به تروریسم و قاچاق موادی که در ساخت اسلحه بیولوژیک، شیمیایی و هسته‌ای کاربرد دارند شد.

اهم نکات مطروحه در این قطعنامه که در صورت تصویب مجمع عمومی سازمان ملل متحد به عنوان اعلامیه یازده ماده‌ای سازمان ملل متحد پیرامون جرم و امنیت عمومی منتشر و از کشورها خواسته می‌شود تا اقدامات لازم در سطوح ملی و بین‌المللی را به منظور مبارزه با جرایم فراملی اتخاذ نمایند به شرح ذیل است:

- کشورهای عضو بایستی به منظور حمایت از امنیت و رفاه شهروندان و تمامی افرادی که در قلمرو آنان به سر می‌برند اقدامات لازم برای مبارزه جدی با جرایم فراملی از جمله جرایم سازمان‌یافته، قاچاق مواد مخدر و اسلحه، قاچاق سایر اشیاء و اقلام، قاچاق سازمان‌یافته افراد، جرایم تروریستی و تطهیر عواید حاصل از جرایم جدی را به عمل آورند.

- کشورهای عضو بایستی راههای همکاری و معاضدت دوجانبه، منطقه‌ای چندجانبه و جهانی اجرای قانون از جمله ترتیبات معاضدت حقوقی به منظور تسهیل توقیف، تعقیب و بازداشت کسانی را که مرتکب این جرایم می‌شوند یا به نحوی مسئول جرایم فراملی جدی می‌باشند بهبود بخشند و اطمینان حاصل کنند که نیروهای انتظامی (نیروهای مجری قانون) برای همکاری در سطح بین‌المللی اختیارات کافی دارند.

- کشورهای عضو بایستی اقدامات لازم برای پیشگیری از عملیات گروه‌های جنایتکار در محدوده قلمرو ملی خود انجام دهند و تا سرحد امکان ترتیبی اتخاذ نمایند که امکان استرداد و تعقیب افراد درگیر در این نوع فعالیتها فراهم آید؛ به نحوی که هیچ کشوری برای این افراد امن نباشد.

- همکاری و معاضدت متقابل در مسائل مربوط به جرایم جدی فراملی از جمله تقویت سیستم‌ها برای مبادله اطلاعات بین کشورهای عضو، همکاری فنی دو یا چند جانبه از طریق آموزش، مبادله برنامه‌ها و آموزش آکادمیک نیروهای انتظامی و مؤسسات عدالت کیفری در سطح بین‌المللی صورت گیرد.

- از کشورهای غیر عضو خواسته می‌شود تا در کوتاهترین زمان ممکن به معاهدات موجود مربوط به مبارزه با ابعاد مختلف تروریسم بین‌المللی بپیوندند و کشورهای عضو نیز به نحو مؤثری مقررات مربوطه را به منظور مبارزه با جرایم تروریستی به کار بندند و همچنین با اتخاذ تدابیر لازم قطعنامه ۴۹/۶۰ مجمع عمومی مورخ ۹ دسامبر ۱۹۹۴ در خصوص «تدابیری برای الغای تروریسم بین‌المللی» و الحاقیه آن که متضمن «اعلامیه تدابیری برای الغای تروریسم بین‌المللی» را اجرا نماید.

از کشورهای غیر عضو خواسته می‌شود تا به معاهدات بین‌المللی مربوط به کنترل مواد مخدر ملحق شوند. کشورهای عضو بایستی به نحو مؤثری مقررات «کنوانسیون مواد افیونی ۱۹۶۱» و اصلاحیه آن به موجب «پروتکل اصلاح کنوانسیون مواد افیونی ۱۹۶۱»، «کنوانسیون مواد روانگردان ۱۹۷۱» و «کنوانسیون مبارزه با مواد مخدر و روانگردان ۱۹۸۸ سازمان ملل متحد» را به مرحله اجرا بگذارند. کشورهای عضو تمامی تدابیر پیشگیرانه و انتظامی را جهت برانداختن تولید، قاچاق، توزیع و مصرف غیرقانونی مواد افیونی و روانگردان و از جمله تدابیر لازم برای تسهیل مبارزه علیه جنایتکاران درگیر را به عمل خواهند آورد.

- کشورهای عضو تمامی اقدامات لازم را به منظور کنترل مواد منفجره و قاچاق آن به ویژه موادی که برای ساخت سلاح شیمیایی، بیولوژیکی و هسته‌ای کاربرد دارد به عمل خواهند آورد و از جمله عضو تمامی معاهدات بین‌المللی مربوط به اسلحه کشتار جمعی خواهند شد و آنها را به طور کامل اجرا خواهند نمود.

- کشورهای عضو توافق می‌کنند تا با فساد اداری و ارتشاء از طریق اجرای مقررات داخلی خود مبارزه کنند و توسعه همکاری بین‌المللی به منظور ریشه کنی فساد اداری و کنترل آن را بررسی نمایند.

۲. قطعنامه A/CN.15/1996/L.3 پیشنهادی از سوی اطریش با عنوان «کنگره دهم پیشگیری از وقوع جرم و اصلاح مجرمین»: به موجب این قطعنامه از تمامی کشورها خواسته شده است تا نقطه نظرهای خویش را در مورد موضوع، دستور کار و عناوین کارگاههای دهمین کنگره پیشگیری از وقوع جرم و اصلاح مجرمین که در سال ۲۰۰۰ میلادی برگزار خواهد شد اعلام کنند. از دبیرکل نیز خواسته شده است تا گزارشی در این خصوص به اجلاس ششم ارائه نماید.

۳. قطعنامه E/CN.15/1996/L.4 پیشنهادی از سوی کاستاریکا و دیگران با عنوان «نقش حقوق جزادر حفاظت از محیط زیست»: اهم نکات بندهای اجرایی این قطعنامه به شرح ذیل است:
- از دبیرکل خواسته شده است تا نظریات کشورها پیرامون امکان تأسیس دادگاه بین‌المللی محیط زیست و بهبود تعقیب جرایم برون مرزی و فراسرزمینی را جویا شود.
- از کشورهای عضو درخواست شده است تا با همکاری یکدیگر و نیز سازمانهای بین‌المللی مربوطه اقدامات لازم برای پیشگیری از جرایم زیست محیطی را به عمل آورند و از اقدام در جهت همکاری فنی درباره مسائل زیست محیطی از طریق اعطای کمکهای مالی حمایت کنند.

۴. قطعنامه E/CN.15/1996/L.5/Rev.1 پیشنهادی از سوی لهستان و آمریکا با عنوان «همکاری بین‌المللی و معاضدتهای عملی: توسعه اسناد مدل سازمان ملل متحده»: اهم نکات بندهای اجرایی قطعنامه به شرح ذیل است:
- از تشکیل یک گروه متخصص بین‌دولتی به منظور بررسی راه‌حلهای عملی جهت توسعه بهبود همکاری بین‌المللی استقبال شده است.

- از کشورها خواسته شده است تا اقدامات سریعی را به منظور مقابله با جرایم فراملی سازمان‌یافته از جمله استرداد، تسلیم یا انتقال مجرمین و حصول اطمینان از اینکه محل امنی برای جنایتکاران وجود نداشته باشد به عمل آورند.

- کشورها تشویق می‌شوند تا در سطح دو جانبه، منطقه‌ای و جهانی تکنیک‌های آموزش دو جانبه‌ای را که موجب تسهیل استرداد می‌شود از قبیل آموزش زبان، مبادله پرسنل و اعزام نمایندگان واحدهای تعقیبی یا مقامات قضائی به دیگر کشورها بهبود بخشند.
- از دبیرکل درخواست می‌نماید تا به‌طور مرتب نسبت به جمع‌آوری اطلاعات مربوطه،

تصویب معاهدات و توافقنامه‌های مربوط به استرداد، قوانین داخلی مربوط به استرداد و شرایط موجود استرداد مجرمین اقدام نماید.

- توصیه می‌کند یک گروه متخصص بین‌دولتی تهیه پیش‌نویسی را به منظور تکمیل یا جایگزینی موادی از «معاهده مدل استرداد» (قطعنامه شماره ۴۵/۱۱۶ مجمع عمومی سازمان ملل متحد - الحاقیه مورخ ۱۴ دسامبر ۱۹۹۰) و «توافقنامه مدل انتقال زندانیان خارجی» (کنگره هفتم پیشگیری از وقوع جرم و اصلاح مجرمین سازمان ملل متحد - میلان - ۱۹۸۵ - فصل اول (بخش ۱. D الحاقیه I) برای ارائه به کمیسیون بررسی نماید تا به موجب آن کشورهایی که در حال حاضر این امکان را ندارند قادر باشند اتباع خویش را برای محاکمه به این شرط که برای تحمل کیفر به کشورهایشان بازگردند به کشور متقاضی تسلیم یا منتقل نمایند.

۵. پیش‌نویس قطعنامه E/CN.15/1996/L.6 پیشنهادی از سوی امریکا با عنوان «اقدام سیستم عدالت کیفری به منظور مبارزه با قاچاق سازمان یافته مهاجران غیرقانونی در طول سرحدات ملی»: هرچند این قطعنامه نیز در آخرین ساعات اجلاس و با توجه به مشکلات پیش آمده در خصوص تصویب قطعنامه L.2 (اعلامیه سازمان ملل متحد پیرامون جرم و امنیت عمومی) و به درازا کشیده شدن بحث پیرامون آن از سوی امریکا پس گرفته شد؛ لکن از آنجا که به احتمال قوی این پیش‌نویس در اجلاس ششم کمیسیون مجدداً از سوی امریکا مطرح خواهد شد، اهم نکات آن درج می‌شود؛ با این توضیح که به نظر می‌رسد هدف امریکا از ارائه این پیش‌نویس تلاش برای حل مشکلات عدیده خود در مرزهای مشترک با مکزیک و جلوگیری از قاچاق مهاجران جویای کار مکزیک است که تعداد آنان نیز روزبه‌روز زیادتر می‌شود:

- از کشورهای صاحب پرچم می‌خواهد تا در اسرع وقت به مسئولان دیگر کشورهای ذینفع اجازه دهند تا به کشتی‌ها و قایق‌های مشکوک به قاچاق مهاجران غیرقانونی وارد شوند و چنانچه مهاجران غیرقانونی در کشتی یا قایق یافت شوند، مجاز به توقیف کشتی و سرنشینان آن باشند (شایان ذکر است که دو سال قبل نیز در اجلاسی که در وین پیرامون اجرای مفاد کنوانسیون مبارزه با مواد مخدر و روانگردان ۱۹۸۸ سازمان ملل متحد برگزار شد، امریکا چنین درخواستی کرد که با مخالفت اکثریت کشورهای روبه‌رو شد).

- از کشورهای ساحلی تقاضا می‌کند تا به هنگام تعقیب فوری اِکشتی‌های مظنون به قاچاق مهاجرین غیرقانونی یا بازرسی کشتی‌های مشکوک واقع در آبهای سرزمینی بدون تأخیر به کشتی‌ها و هواپیماهای نیروهای انتظامی کشورهای ذینفع اجازه ورود به آبهای ساحلی و فضای ماوراء آن را بدهند.

- از کشورهای ساحلی دعوت می‌نماید تا به هنگام ضرورت اجازه دهند از سرزمین آنان جهت بازگرداندن مهاجران غیرقانونی استفاده شود.

- کشورها را ترغیب می‌نماید تا سرویسهای مهاجرتی و سایر ارگانهای آنها نسبت به مبادله اطلاعات مربوط به اسناد جعلی یا مفقودشده‌ای که در امر قاچاق مهاجران غیرقانونی استفاده می‌شود با دیگر کشورها اقدام نموده و کیفیت اسناد مسافرتی نظیر پاسپورت و غیره را ارتقاء بخشند.

- توصیه می‌کند که کنفرانس بین‌المللی مهاجرت و توسعه سازمان ملل، که در سال ۱۹۹۷ تشکیل خواهد شد، مشکل مهاجران غیرقانونی، به‌ویژه قاچاق سازمان‌یافته مهاجران غیرقانونی و مسائل مربوط به آن، را در دستور کار اصلی خویش قرار دهد.

۶. قطعنامه E/CN.15/1996/L.7 پیشنهادی از سوی آرژانتین، برزیل و دیگران با عنوان «همکاری بین‌المللی و معاضدت در مدیریت سیستم عدالت کیفری: کامپیوتری کردن عملیات عدالت کیفری و توسعه، تحلیل و استفاده از اطلاعات مربوط به جرم و عدالت کیفری»: اهم نکات بندهای اجرایی قطعنامه به شرح ذیل است:

- از تمامی کشورهای عضو، مؤسسات دولتی، بین‌دولتی و غیردولتی و مؤسسات خصوصی درخواست شده است تا با دبیرکل سازمان ملل متحد و مؤسسات وابسته به شبکه برنامه پیشگیری از وقوع جرم و عدالت کیفری در تقویت ظرفیت و توان معاضدتی شبکه برنامه از طریق ذیل همکاری نمایند:

الف. ایجاد یک کمیته اجرایی مشورتی که اعضای آن معرف تقسیم‌بندیهای منطقه‌ای باشند به منظور:

۱. بازرنگری و ارزیابی تجارب ملی در زمینه کامپیوتری کردن عملیات عدالت کیفری و

سیستم اطلاعاتی مربوطه حسب تقاضای کشورهای عضو؛

۲. نظارت بر تأسیس برنامه‌های همکاری فنی؛

۳. ثبت و ضبط برنامه‌های همکاری فنی؛

۴. اعلام وجوه و خدماتی که ممکن است از طریق بخشهای مخصوص دولتی، بین دولتی و

غیردولتی اهداگر در اختیار کشورهای عضو قرار گیرد؛

۵. اعلام نیاز کشورهای عضو به کمک اهداکنندگان کمکها؛

۶. مشورت با متخصصان مربوطه در زمینه عدالت کیفری؛ و

۷. کمک به کشورها در توسعه معیارها و مکانیزمها جهت تأسیس سکوی مبادله اطلاعات

بین مؤسسات و افراد مختلفی که قادر به ارائه اطلاعات و تجارب مفید برای مدیریت سیستم

عدالت کیفری می‌باشند.

ب. معرفی جمعی از متخصصان برای اجرای فعالیتهای همکاری فنی خاص از جمله:

۱. ارزیابی نیازها در زمینه کامپیوتری کردن عملیات عدالت کیفری و نیز توسعه سیستم‌های

اطلاعاتی عدالت کیفری؛

۲. طراحی و آموزش برنامه‌ها در زمینه‌های فوق‌الذکر؛

۳. کمک در طراحی، توسعه و اجرای پروژه‌های کامپیوتری کردن سیستم عدالت کیفری؛ و

۴. تأمین سایر متخصصان مورد نیاز حسب درخواست.

- از دبیرکل درخواست می‌نماید تا با همکاری سایر مؤسسات مربوطه، تحقیقی پیرامون

توان ملی کشورها برای جمع‌آوری اطلاعات مربوط به جرم در قالب پرسشنامه متمم «پنجمین

تحقیق سازمان ملل متحد در خصوص روند جرم و عملکرد نظامهای عدالت کیفری» انجام دهد

و از کشورها درخواست شده است تا در انجام این تحقیق همکاری لازم را از طریق ارائه

اطلاعات لازم و به موقع به عمل آورند.

۷. قطعنامه E/CN.15/1996/L.8 پیشنهادی از سوی آرژانتین و پاره‌ای از کشورهای امریکای لاتین با

عنوان «تدابیری به منظور پیشگیری از قاچاق بین‌المللی کودکان و وضع مجازاتهای لازم برای این قبیل

جرائم»؛ اهم نکات بندهای اجرایی قطعنامه به شرح ذیل است:

- از دبیرکل درخواست می‌نماید تا به جمع‌آوری نقطه‌نظرها و پیشنهادهای دولتها

درخصوص انعقاد کنوانسیونی به منظور مبارزه با قاچاق کودکان و عناصری که بایستی در آن گنجانیده شود ادامه دهد.

- از دولتهایی که به طور جدی با این مشکل روبه‌رو هستند دعوت می‌شود تا نسبت به جمع‌آوری اطلاعات و ارسال آن به کمیسیون جهت بهره‌برداری اقدام نمایند.

- از گزارشگر ویژه کمیسیون حقوق بشر درخصوص فروش، فحشا و پورنوگرافی کودکان دعوت می‌نماید تا با همکاری نزدیک کمیسیون به کار خود ادامه دهد.

- از دولتها دعوت می‌نماید تا با توجه به قوانین ملی خود تدابیری اتخاذ نمایند تا اطمینان حاصل شود تمامی افراد درگیر در قاچاق کودکان تحت تعقیب قرار می‌گیرند و با توجه به شدت جرم ارتكابی به مجازاتهای لازم محکوم می‌شوند.

۸. قطعنامه E/CN.15/1996/L.9 پیشنهادی از سوی اطریش و دیگران با عنوان «اداره عدالت کیفری

اطفال (ونوجوانان)»: اهم نکات اجرایی قطعنامه به شرح ذیل است:

- از پیشرفتهای به عمل آمده در اجرای استانداردها و معیارهای بین‌المللی در زمینه عدالت کیفری ابراز خشنودی نموده، اعلام می‌کند که نیاز بیشتری به تقویت همکاری بین‌المللی و معاضدتهای فنی در این زمینه وجود دارد.

- مجدداً از دولتها درخواست می‌نماید تا به طور کامل استانداردهای بین‌المللی اداره عدالت کیفری کودکان را اجرا نمایند و بدین منظور قوانین لازم را وضع و مکانیزمهای لازم را اتخاذ نمایند.

- همچنین از دولتها درخواست می‌نماید تا «اداره عدالت کیفری» را به عنوان بخش لاینفک روند توسعه در برنامه ملی و توسعه خود در نظر بگیرند و بدین منظور منابع (مالی و انسانی) کلانی را برای ارتقای اداره عدالت کیفری و بالاخص عدالت کیفری نوجوانان اختصاص دهند و نیز از کمکهای فنی ارائه شده توسط برنامه‌های فنی همکاری سازمان ملل متحد در این خصوص استفاده نمایند.

- از دبیرکل، صندوق کودکان ملل متحد، برنامه توسعه ملل متحد، بانک جهانی و نیز سایر سازمانهای منطقه‌ای و بین‌المللی و غیردولتی دعوت می‌نماید تا تأکیدی خاص بر پروژه‌های همکاری فنی در زمینه عدالت کیفری نوجوانان داشته باشند.

- از دبیرکل دعوت می‌نماید تا نسبت به تقویت پروژه‌های همکاری فنی در زمینه پیشگیری از بزهکاری اطفال (و نوجوانان) و ایجاد یا بهبود سیستم‌های عدالت کیفری اقدام نماید.

- از دبیرکل درخواست می‌نماید تا با همکاری دولت اطریش نشستی متشکل از گروهی متخصص در زمینه طراحی یک «برنامه اقدام برای بهبود تأثیر استفاده و اعمال استانداردها و معیارهای بین‌المللی در خصوص عدالت کیفری نوجوانان» ترتیب دهد و پیش‌نویس این برنامه را در اجلاس ششم کمیسیون مطرح نماید.

۹. قطعنامه E/CN.15/1996/L.10 پیشنهادی از سوی کانادا و دیگران با عنوان «الغای خشونت علیه زنان»: در بندهای مقدماتی قطعنامه حاضر که بحثهای زیادی در گروه کاری و نیز اجلاس عمومی به خود اختصاص داد به اسناد متعددی اشاره شده است که مهمترین آنها عبارتند از:

الف. «اعلامیه الغای خشونت علیه زنان» مندرج در قطعنامه ۴۸/۱۰۴ مورخ ۲۰ دسامبر ۱۹۹۳ مجمع عمومی سازمان ملل متحد، بالاخص بندهای یک و دو اعلامیه در خصوص تعریف خشونت؛

ب. «اعلامیه وین» و «طرح اقدام» مصوب کنفرانس جهانی حقوق بشر برگزار شده در وین از ۲۵ تا ۲۸ ژوئن ۱۹۹۳ (A/CONF.157/24 Part I)؛

ج. «کنوانسیون الغای تمامی اشکال تبعیض علیه زنان» مصوب مجمع عمومی سازمان ملل متحد طی قطعنامه ۳۴/۱۸۰ مورخ ۱۸ دسامبر ۱۹۷۹؛

د. قطعنامه‌های ۱۹۹۵/۸۵ مورخ ۸ مارس ۱۹۹۵ و ۱۹۹۶/۴۹ مورخ ۱۹ آوریل ۱۹۹۶ کمیسیون حقوق بشر در خصوص الغای خشونت علیه زنان؛ و

ه. «اعلامیه پکن» و «طرح اقدام» آن مصوب چهارمین کنفرانس جهانی زن برگزار شده از ۴ تا ۱۵ سپتامبر ۱۹۹۵.

اهم نکات بندهای اجرایی قطعنامه به شرح ذیل است:

- تأکید مجدد به اینکه تجاوز به عنف به هنگام بروز درگیریهای مسلحانه جنایت جنگی و در شرایطی خاص با توجه به تعریف «کنوانسیون پیشگیری و مجازات جرم نسل‌کشی» جنایت علیه بشریت و نسل‌کشی محسوب می‌شود.

- گروههای مختلف زنان از قبیل، زنان وابسته به گروههای اقلیت، زنان مهاجر، زنان پناهنده،

زنانی که در فقر یا مناطق دورافتاده و حومه شهرها زندگی می‌کنند، زنان اخراجی، زنانی که در موقعیت مخاصمات مسلحانه، اشغال خارجی، جنگ تجاوزکارانه، جنگ داخلی، تروریسم و ... به سر می‌برند بیشتر آسیب‌پذیرند.

- همچنین از کشورهای عضو می‌خواهد تا با ملاحظه و بازنگری اصول حقوقی، آئین‌دادرسی، سیاستها و رویه‌های مربوط به مسائل کیفری و مطابقت با سیستم‌های داخلی خویش، اثرات زیانبار این قوانین را درخصوص زنان بررسی و در صورت وجود چنین امری قوانین مربوطه را برای حصول اطمینان از اینکه با زنان در سیستم عدالت کیفری به‌طور مساوی و منصفانه رفتار می‌شود اصلاح نمایند.

- از کشورهای عضو می‌خواهد تا تدابیری اتخاذ نمایند که خشونت علیه زنان، چه در محیط خصوصی و خانوادگی و چه در محیط عمومی، یک مسئله کیفری تلقی شود و امکان مداخله نیروهای انتظامی در آن فراهم باشد.

- همچنین از کشورهای عضو و سازمانهای منطقه‌ای و بین‌المللی می‌خواهد تا تمامی تدابیر لازم را برای حمایت از زنان و کودکان در قبال تجاوز به عنف، تجاوز سیستماتیک، بردگی جنسی و حاملگی اجباری به‌هنگام بروز درگیریهای مسلحانه به‌عمل آورند و مکانیزمهای تحقیقی و مجازات تمامی افرادی که مرتکب چنین جرایمی می‌شوند و نیز محاکمه آنان را تقویت نمایند.

- از دولتها، سازمانهای بین‌المللی و غیردولتی می‌خواهد تا کتاب استراتژیهای مقابله با خشونت‌های خانگی^(۱) را ترجمه و آن را به‌نحوی گسترده در برنامه‌های آموزشی به‌کار ببرند.

- از گزارش دبیرکل درخصوص تدابیر عملی پیرامون پیشگیری از جرم و عدالت کیفری به‌منظور الغای خشونت علیه زنان (E/CN.15/1996/12) و نیز پیش‌نویس «طرح اقدام برای الغای خشونت علیه زنان» (E/CN.15/1996/11) و یادداشت اصلاحی کمیسیون تحت عنوان تدابیر عملی، استراتژیها و اقدامات در زمینه پیشگیری از وقوع جرم و عدالت کیفری به‌منظور الغای خشونت علیه زنان (E/CN.15/1996/CRP.9) ابراز مسرت و خشنودی می‌نماید و از دبیرکل می‌خواهد تا با نظرخواهی از کشورهای عضو و سایر مراجع مربوطه گزارشی در این خصوص به اجلاس ششم کمیسیون ارائه دهد.

۱۰. قطعنامه E/CN.15/1996/L.11 پیشنهادی از سوی آرژانتین، ایتالیا و دیگران با عنوان «اجرای اعلامیه سیاسی ناپل و طرح اقدام جهانی علیه جرائم فراملی سازمان یافته»: اهمّ بندهای اجرایی قطعنامه به شرح ذیل است:

- از دبیرکل می‌خواهد تا فعالیتهای خود را در جهت اجرای بیانیه سیاسی و طرح اقدام برای تأمین نیاز کشورهای عضو به شرح ذیل سازماندهی نماید:

الف. افزایش دانسته‌ها در خصوص چارچوب و دینامیزمهای مورد استفاده تمامی اشکال جرایم فراملی سازمان یافته و نیز روند توسعه، زمینه‌های فعالیت و تنوع آن؛

ب. بررسی اسناد بین‌المللی موجود و نیز تعیین اینکه آیا در حال حاضر امکان انعقاد اسناد جدیدی در این خصوص و توسعه بهبود همکاری بین‌المللی به منظور مبارزه با جرایم فراملی سازمان یافته وجود دارد یا خیر؛ و

ج. توسعه کمکهای فنی در چارچوب خدمات مشورتی و آموزشی

- از دبیرکل می‌خواهد تا به جمع‌آوری و تحلیل اطلاعات در خصوص چارچوب، دینامیزمها و سایر ابعاد تمامی اشکال جرایم فراملی سازمان یافته در سرتاسر جهان ادامه دهد.

- از دبیرکل می‌خواهد ضمن اجتناب از انجام کار موازی با برنامه کنترل بین‌المللی مواد مخدر سازمان ملل، یک مرکز اطلاعاتی برای انجام امور و جمع‌آوری اطلاعات ذیل ایجاد نماید:

الف. قوانین و مقررات ملی در خصوص جرایم فراملی سازمان یافته؛

ب. اطلاعات در خصوص چارچوب و اقدامات طراحی شده به منظور مبارزه با جرایم فراملی سازمان یافته؛ و

ج. اسناد همکاری بین‌المللی از جمله معاهدات دوجانبه و چندجانبه و قانونگذاری به منظور حصول اطمینان از اجرای آنها و نیز اینکه این اسناد در اختیار کشورهای عضو متقاضی قرار می‌گیرد.

- تصمیم می‌گیرد یک گروه متخصصان دولتی تأسیس نماید تا:

الف. نظریات دولتها را در خصوص امکان انعقاد یک یا چند کنوانسیون به منظور مبارزه با جرایم فراملی سازمان یافته بررسی نمایند؛ و

ب. راجع به عناصری که می‌تواند در این نوع کنوانسیونها گنجانیده شود از جمله عناصر

مشخص شده در «اعلامیه بوئنوس آیرس درخصوص کنترل جرایم فراملی سازمان یافته» بررسی و پیشنهادهای خود را ارائه نماید.

- از دبیرکل می‌خواهد تا خدمات مشاوره‌ای و کمکهای فنی را به کشورهای علاقمند در این خصوص ارائه و نسبت به توسعه «دستنامه‌های آموزشی مورد استفاده نیروهای انتظامی و پرسنل تحقیقاتی مأمور مبارزه با جرایم فراملی سازمان یافته» با توجه به تفاوت‌های موجود در سیستم‌های حقوقی اقدام نماید.

۱۱. قطعنامه E/CN.15/1996/L.12/Rev.1 پیشنهادی از سوی انگولا، هلند و دیگران با عنوان «اقدام

علیه فساد اداری»: اهم نکات بندهای اجرایی قطعنامه به شرح ذیل است:

- «دستورالعمل بین‌المللی رفتار کارکنان دولت» را تصویب و به کشورهای عضو توصیه می‌کند تا آن را به عنوان ابزاری در مبارزه خویش علیه فساد اداری به کار ببرند. (۲)

- از دبیرکل می‌خواهد تا دستورالعمل فوق را بین تمامی کشورها توزیع و آن را در «دستنامه اقدامات عملی علیه فساد اداری» بگنجانند و با توجه به قطعنامه ۱۴/۱۹۹۵ شورای اقتصادی آن را بازبینی کند و توسعه دهد تا در ارائه خدمات آموزشی و سایر اقدامات کمکهای فنی مورد استفاده قرار گیرد.

- به علاوه از دبیرکل می‌خواهد تا با مشورت با تمامی کشورها و سایر مراجع مربوط یک «طرح اجرایی» تهیه و آن را به اجلاس ششم کمیسیون ارائه نماید.

۱۲. قطعنامه E/CN.15/1996/L.13 پیشنهادی از سوی ژاپن، کانادا و دیگران با عنوان «پیگیری قطعنامه

قانونمند ساختن استفاده از اسلحه گرم به منظور پیشگیری از وقوع جرم و امنیت عمومی»: این قطعنامه به منظور پیگیری مفاد قطعنامه A/CONF.169/L.9 مصوب نهمین کنگره پیشگیری از وقوع جرم و اصلاح مجرمین (قاهره) که ایران نیز جزو حامیان آن بود و سپس به تصویب اکوسوک و نیز مجمع عمومی رسید طرح شد و اهم نکات بندهای اجرایی آن به شرح ذیل است:

- «پرسشنامه و راهنمای مربوطه» جهت انجام تحقیق و تهیه گزارش درخصوص مقررات استفاده از اسلحه گرم را که توسط دبیرکل ارائه شده است تأیید می‌نماید.

- مجدداً از دبیرکل می‌خواهد تا نسبت به جمع‌آوری اطلاعات و مشورت با کشورهای عضو

درخصوص مقررات ملی مربوط به اسلحه گرم در اجرای قطعنامه ۱۹۹۵/۲۷ اکوسوک اقدام نماید.

- مجدداً از تمامی ارکان مربوطه سازمان ملل و سایر مراجع فعال درخصوص قانونمند ساختن استفاده از اسلحه گرم دعوت می‌نماید تا پیشنهادها و نقطه‌نظرهای خود را درباره مشارکت در اجرای قطعنامه شماره ۹ کنگره نهم پیشگیری از وقوع جرم و اصلاح مجرمین به دبیرکل ارائه نمایند.

- تصمیم می‌گیرد که موضوع «قانونمند ساختن استفاده از اسلحه گرم» در دستور کار اجلاس ششم قرار گیرد.

۱۳. قطعنامه E/CN.15/1996/L.14 پیشنهادی از سوی آرژانتین، اتریش و دیگران با عنوان «طرح مدیریت استراتژیک»: در بندهای مقدماتی قطعنامه حاضر به قطعنامه ۴۶/۱۵۲ مجمع عمومی سازمان ملل متحد که به موجب آن کمیسیون پیشگیری از وقوع جرم تأسیس و «برنامه پیشگیری از وقوع جرم و عدالت کیفری سازمان ملل» به تصویب رسید و نیز پاره‌ای قطعنامه‌های مربوطه دیگر اشاره شده است. بندهای اجرایی قطعنامه نیز متضمن مطالبی راجع به مشکلات بودجه‌ای، کادر اداری، جمع‌آوری کمک از کشورها و مؤسسات داوطلب، ارتقای کیفیت «برنامه پیشگیری» و افزایش بودجه کمیسیون و نیز برپایی جلسات مشترک با کمیسیون مواد مخدر سازمان ملل متحد به منظور ارتقای همکاری بین دو کمیسیون است.

۱۴. قطعنامه E/CN.15/1996/L.15/Rev.1 پیشنهادی از سوی آنگولا، اتریش و دیگران با عنوان «استانداردها و معیارهای سازمان ملل متحد پیرامون پیشگیری از وقوع جرم و عدالت کیفری»: در بندهای مقدماتی این قطعنامه به اسناد متعددی از جمله قواعد سازمان ملل متحد برای حمایت از نوجوانان محروم از آزادی، حداقل قواعد استاندارد برای اداره عدالت کیفری نوجوانان (قواعد پکن)، رهنمودهای سازمان ملل متحد برای پیشگیری از بزهکاری اطفال و نوجوانان (رهنمودهای ریاض) اشاره و استناد شده است. اهم نکات بندهای اجرایی قطعنامه به شرح ذیل است:

- از دولتها دعوت می‌نماید تا از پیشرفت و توزیع گسترده استانداردها و معیارهای سازمان

ملل متحد درخصوص پیشگیری از وقوع جرم و عدالت کیفری مطمئن شوند و «خلاصه استانداردها معیارهای سازمان ملل متحد درخصوص پیشگیری از وقوع جرم و عدالت کیفری» (E.92.IV.I) را به زبان ملی خویش منتشر نمایند.

- از دبیرکل می‌خواهد تا از طریق بانک اطلاعاتی جهانی^۱ نسبت به پخش وسیع «حداقل قواعد استاندارد رفتار با زندانیان»، «دستورالعمل برای مأموران نیروهای انتظامی»، «اصول اساسی توسل به زور و استفاده از اسلحه گرم به وسیله مأموران نیروهای انتظامی»، «اعلامیه اصول اساسی عدالت برای قربانیان جرم و سوءاستفاده از قدرت»، «اصول اساسی استقلال قوه قضائیه» و گزارشهای خود در این زمینه اقدام نماید.

- از دبیرکل می‌خواهد تا گزارشی در مورد اجرای «قواعد یکن»، «رهنمودهای ریاض» و «قواعد سازمان ملل درخصوص حمایت از اطفال و نوجوانان محروم از آزادی» به اجلاس هفتم کمیسیون پیشگیری ارائه نماید و همچنین نقطه نظرهای کشورهای را درباره برپایی یک گروه کاری برای بررسی این گزارشها و ارائه رهنمودهای لازم جویا شود.

- از دبیرکل می‌خواهد تا به اقدامات خود در جهت بهبود اجرا و اعمال قواعد استاندارد و معیارهای سازمان ملل درخصوص پیشگیری از وقوع جرم از جمله از طریق ارائه خدمات مشورتی، همکاریهای فنی و غیره به کشورهای علاقمند ادامه دهد و هماهنگیهای لازم را با مراجع مختلف از جمله کمیساریای عالی سازمان ملل متحد برای حقوق بشر و برنامه کنترل بین‌المللی مواد مخدر سازمان ملل متحد برای جلوگیری از تداخل امور و وظایف انجام دهد.

۱۵. قطعنامه E/CN.15/1996/L.16/Rev.1 پیشنهادی از سوی کانادا، فنلاند و دیگران با عنوان «استفاده

و اجرای اعلامیه اصول اساسی عدالت برای قربانیان جرم و سوءاستفاده از قدرت»: اهم نکات بندهای اجرایی قطعنامه به شرح ذیل است:

لازم است نسبت به تهیه و پیش‌نویس «دستنامه درخصوص اجرا و استفاده از اعلامیه اصول اساسی عدالت برای قربانیان جرم و سوءاستفاده از قدرت» به منظور ارائه به ششمین اجلاس کمیسیون پیشگیری اقدام شود و در پی آن دبیرکل نسبت به نظرخواهی از کشورها و تهیه

گزارش برای ارائه به اجلاس هفتم کمیسیون اقدام نماید.

- تهیه دستنامه مذکور بایستی توسط گروهی از متخصصان با توجه به تفاوت‌های موجود در سیستم‌های حقوقی و رویه‌های کشورها صورت پذیرد.

- از گروه متخصص می‌خواهد تا در نشست‌های خویش امکان تأسیس یک بانک اطلاعاتی را درخصوص قوانین و رویه‌های کشورهای مختلف درباره مشکلات مربوط به قربانیان جرم بررسی نماید.

- از دبیرکل درخواست می‌نماید تا امکان اجرای اصول مندرج در اعلامیه را به اطلاع کمیته مقدماتی برای تأسیس یک «دادگاه بین‌المللی جنائی» برساند.

۱۶. قطعنامه E/CN.15/1996/L.17 پیشنهادی از سوی اطریش، آلمان و دیگران با عنوان «تضمین

حقوق محکومان به اعدام»: اهم نکات بندهای اجرایی قطعنامه به شرح ذیل است:

- از کشورهای عضو که تاکنون مجازات اعدام را لغو نکرده‌اند می‌خواهد که با توجه به قوانین داخلی خود استانداردهای مربوط به تضمین حقوق محکومان به اعدام را که مقرر می‌دارد مجازات اعدام فقط در مورد جرایم شدید و جدی عمدی که آثاری کشنده و عواقبی شدید داشته باشد رعایت و اجرا نمایند.

- از کشورهای عضو که تاکنون مجازات اعدام را لغو نکرده‌اند می‌خواهد تا اطمینان حاصل کنند هر متهمی که ممکن است به مجازات اعدام محکوم شود از یک محاکمه عادلانه با توجه به ماده ۱۴ میثاق بین‌المللی سیاسی-اجتماعی، اصول اساسی استقلال قوه قضائیه (مصوب کنگره هفتم)، اصول اساسی نقش وکلاء (مصوب کنگره هشتم)، رهنمودهایی درخصوص نقش قضات تحقیق (مصوب کنگره هشتم) «مجموعه اصول برای حمایت تمامی اشخاصی که به هر شکل زندانی و بازداشتی می‌باشند» (ضمیمه قطعنامه ۴۳/۱۷۳ مورخ ۹ دسامبر ۱۹۸۸ مجمع عمومی)، «حداقل قواعد استاندارد برای رفتار با زندانیان» (مصوب کنگره اول) و سایر اسناد بین‌المللی برخوردار باشد و متهم تمامی اسناد مربوطه را به زبانی که بفهمد در اختیار داشته باشد و امکان ترجمه شفاهی و کتبی بدون هیچ گونه هزینه‌ای در اختیار وی قرار داده شود.

- از کشورهای عضو که مجازات اعدام را اعمال و اجرا می‌نمایند می‌خواهد که زمان و وقت کافی را در اختیار متهم قرار دهند تا تقاضای تجدیدنظرخواهی خود را به دادگاهی بالاتر

تقدیم نماید یا تقاضای عفو و غیره بنماید و به هر حال به مقامات مربوطه دستور دهند مادامی که تقاضای تجدیدنظر و غیره مربوط به عفو یا تخفیف مجازات مطرح است از اجرای حکم اعدام خودداری نمایند.

۱۷. قطعنامه E/CN.15/1996/L.18/Rev.1 پیشنهادی از سوی آرژانتین، برزیل و دیگران با عنوان «همکاریهای فنی خدمات مشاوره‌ای بین منطقه‌ای در خصوص پیشگیری از وقوع جرم و عدالت کیفری»: اهم نکات اجرایی قطعنامه به شرح ذیل است:

- اولویت بالای همکاری فنی در خدمات مشاوره‌ای به عنوان ابزاری برای برنامه پیشگیری از وقوع جرم و عدالت کیفری به منظور پاسخ به نیازهای جامعه بین‌المللی در برخورد با جرایم ملی و فراملی و کمک به کشورهای عضو در نیل به اهداف پیشگیرانه در سطح ملی و بین‌المللی و عکس‌العمل در قبال جرایم طبق قطعنامه ۴۶/۱۵۲ مورخ ۱۸ دسامبر ۱۹۹۱ دایر بر ایجاد یک برنامه مؤثر پیشگیری از وقوع جرم و عدالت کیفری مجدداً تأیید شد.

- از دبیرکل می‌خواهد تا به تقویت همکاری بین «قسمت پیشگیری از وقوع جرم و عدالت کیفری سازمان ملل متحد» و برنامه کنترل بین‌المللی مواد مخدر و به‌ویژه در زمینه اجرای پروژه‌های همکاری فنی ادامه دهد.

- از دبیرکل می‌خواهد تا استفاده از شبکه اطلاعاتی جرم و عدالت سازمان ملل متحد^۱ را به‌عنوان یک وسیله همکاری فنی به‌ویژه در زمینه توزیع آمار جرایم، استانداردها و معیارهای عدالت کیفری تأسیس چارچوبی برای بحث و بررسی موضوعات مربوطه توسعه دهد.

۱۸. قطعنامه E/CN.15/1996/L.19 پیشنهادی از سوی رئیس اجلاس با عنوان «سازماندهی کار اجلاس ششم کمیسیون پیشگیری از وقوع جرم و عدالت کیفری»: به‌موجب این قطعنامه مقرر شده است که سرویس کامل ترجمه علاوه بر جلسات عمومی در اختیار سایر جلسات مشاوره غیررسمی و گروه‌های کاری و با تعیین زمان مناسب قرار گیرد. همچنین تصمیم گرفته شده است که برای فراهم آوردن امکان شرکت بیشتر اعضای هیئتهای نمایندگی هم‌زمان حداکثر دو جلسه برگزار شود.

یادداشتها

۱. کتاب مزبور توسط دفتر مطالعات و پیشگیری از وقوع جرم دادستانی کل کشور ترجمه شده و امید است به زودی جهت استفاده علاقمندان منتشر شود. شایان ذکر است که دفتر مذکور در حال حاضر تحت عنوان «مرکز تحقیقات و پژوهشهای قوه قضائیه» فعالیت می‌نماید.
۲. متن کامل این دستورالعمل در صفحات ۳۶-۳۸ مجموعه اول مبارزه با فساد اداری منتشره از سوی دفتر مطالعات و پیشگیری از وقوع جرم دادستانی کل کشور درج گردیده است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی